

Димка В. САВОВА*
Софийски универзитет
„Св. Кл. Охридски”, София

Оригинални научни рад
Примљен: 06.03.2019.
Прихваћен: 15.07.2020.

ИМПУЛСИВНЕ СИНТАКСИЧКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ 'ГЛАГОЛ + МИ СЕ' У СРПСКОМ РАЗГОВОРНОМ ЈЕЗИКУ

Овај рад има за циљ да се позабави разговорним карактером једног језичког елемента са синтаксичког нивоа, па да се на тај начин прикаже веза између разговорности и синтаксе. С друге стране, конструкције типа *нева ми се* у српском језику морају добити своју детаљнију семантичку анализу и класификацију, а овај је рад управо покушај у том смеру.

Кључне речи: разговорни језик, деагентивне конструкције, логички субјекат.

Импулсивнима називамо конструкције с логичким субјектом у дативу и са повратним обликом глагола ('глагол + ми се'), које значе својеврсно унутрашње стање логичког субјекта – осећање импулса (потребе или жеље) за извршење дате радње (потребе – уп.: *повраћа ми се; спава ми се*, односно жеље – уп.: *нева ми се; плеше ми се*). Појмом *импулс* покушавамо да изразимо своје разумевање таквог подстицаја у човеку који, „мада настаје унутар самог доживљавача, као да је потпуно независан од њега и његове воље” (Савова 2018). То значење сврстава импулсивне конструкције у већу групу деагентивних конструкција 'глагол + ми се' типа *догодило ми се, допало ми се, врти ми се у глави* итд., чије је заједничко основно значење управо 'наглашавање самосталности радње и њене независности у односу на вољу и контролу вршиоца'. Међутим, у оквиру ове групе импулсивне конструкције истичу се својом монолитношћу у погледу особине 'разговорни карактер', коју све оне имају.

Иако се у литератури појам разговорности у језику још увек не тумачи једнозначно и постоје спорови око питања његовог домета и места у стратификацији језика, аутори се слажу у вези са одликама разговорног језика: усмени облик постојања, неформална комуникација, спонтаност и непри-

---

* dimkasav@abv.bg

премљеност, јака повезаност са контекстом, економичност, субјективност, експресивност, емотивност, логичка недоследност, елиптичност, тематика из свакодневног живота, конкретност и др.

Мада ми интуицијски осећамо разговорни карактер импулсивних конструкција (уп.: *нева ми се, једе ми се, иде ми се у биоскоп* и сл.), покушаћемо овде најпре да издвојимо неке конкретније особине које сачињавају тај карактер. У ту сврху ћемо упоредити импулсивне конструкције с конструкцијама из других подврста деагентивних конструкција 'глагол + *ми се*', тачније, упоредићемо конструкције *допада ми се, свиђа ми се, смучило ми се*¹ и импулсивну контрукцију *нева ми се*. Заједничко за све њих значење, које смо више навели, наиме: 'наглашавање самосталности радње и њене независности у односу на вољу и контролу вршиоца', улази у унутрашњи свет субјекта преко издвајања семантичких елемената 'воља' и 'контрола вршиоца', па због тога припада области која је приоритет у неформалном разговору (уп. опаску Д. Кликовац (2008: 162) о неформалном дијалогу: „Тема разговора је често свакодневна и конкретна, а **по правилу се лично тиче саговорника**”, [истицање моје – Д. С.]. Наведена особина: семантика језичког израза увршћује се у тематику неформалног разговора, нужна је код дефинисања сваког израза као разговорног. Али она није довољна – то се може видети по чињеници да прва од наведених конструкција, *допада ми се*, има одговарајућу семантику, која је обично сврстава у **тематику** неформалног разговора, али, за разлику од своје синонимне конструкције *свиђа ми се*, конструкција *допада ми се* није разговорна.² Зато је друга – већ довољна – особина разговорности коју бисмо издвојили везана за **употребу** разговорног језичког средства у неформалном разговору (уп. и код Д. Кликовац (2008: 173): „... разлика између типичног говореног и типичног писаног језика поклапа се, ..., са разликом између неформалне и формалне употребе језика”). И још тачније, разговорни је, за нас, онај елеменат који се не среће у формалној употреби (не користимо се обрнутом тврдњом – да је „разговорни онај елеменат који се среће у неформалној употреби”, зато што је неформална употреба елемента из књижевног неразговорног, писаног језика ипак донекле и природна). Та друга особина објашњава разлику према разговорности / неразговорности између конструкција *свиђа ми се* и *допада ми се*, које су, иначе, као синоними, подједнако прикладне својом семантиком за тему неформалног разговора: *свиђа ми се* не среће се у формалној употреби, док се *допада ми се* среће. Често, као и код ових двеју конструкција, разговорни елеменат представља експресивнију алтернативу неког неутралног неразговорног књижевног елемента и то је постојање у пару (разговорни ↔ књижевни неразговорни) особина која чини разговорни карактер елемента још убедљивијим. Међутим,

¹ На издвајању те разлике као и на низу корисних опаски по теми, захваљујемо проф. Д. Кликовац.

² У Савова 2018 наводимо да донекле супротни по свом значењу глагол *смејати се* у бугарском језику може да се у разматране конструкције укључи не у значењу потребе, већ у значењу жеље човека да се смеје: *сме ми се*. То је изазвано, према нама, чињеницом да је плач човекова потреба, а да је смех реакција (какви су и гнев и страх нпр.). Исто је на снази и за српски језик.

у неким случајима елеменат може да буде разговорни и без неутралне варијанте – у таквим случајевима се он често карактерише високим степеном експресивности и сликовитости. У широј, деагентивној групи такве су конструкције типа *завртело ми се у глави, смрачило ми се, маглоло ми се* и др., за које ће се теже наћи неутрални синоним (израз *добрио сам вртоглавицу* вероватно је сам изведен од разговорне конструкције *завртело ми се у глави*). На крају, у чему је разлика у изражавању наведеног значења, заједничког за целу групу: 'наглашавање самосталности радње и њене независности у односу на вољу и контролу вршиоца', између конструкција *свиђа ми се*, с једне стране, и *пева ми се*, с друге стране? Сматрамо да код прве конструкције то значење улази као семантички елеменат у лексичко значење самог глагола *свиђати се* (*некоме*), док се код друге конструкције исто значење не изражава лексичким, већ синтаксичким путем – услед учешћа глагола, нпр: *певам, спавам, једем*, у разматраној конструкцији 'глагол + ми се'. Сада бисмо већ могли да уопшtimo на следећи начин своје схватање о разговорном карактеру датог језичког елемента: тај елеменат мора у себи имати најмање две особине – да његова семантика буде прикладна за неформални разговор и да је, у принципу, немогућ у формалној употреби. Додатно, ако је елеменат разговорни, он може да има своју неутралну варијанту (и тада је његов разговорни карактер несумњив) и/ или да се карактерише појачаном експресивношћу и сликовитошћу. А да бисмо говорили о разговорном елементу на *синтаксичком* нивоу, овим ћемо обавезним и додатним особинама додати и синтаксички начин изражавања одговарајућег значења – глагол добија разговорно значење само у оквиру синтаксичке конструкције (уп. *певам* и *пева ми се*). Ако се сад вратимо импулсивним конструкцијама, пронаћи ћемо да у њима постоје све горенаведене особине: и особина 1) нужна за придавање разговорног карактера – прикладна за неформалну употребу семантика (због горенаведеног појма о *импулсу* ова семантика конкретизује се у виду: 'самосталност потребе и независност од воље и контроле доживљавача'), која изразу придаје субјективност – везу са субјектом; и особина 2) довољна за придавање таквог карактера – немогућа употреба у формалној говорној ситуацији; и 3) експресивнији карактер у поређењу са неутралном варијантом изражавања сличног значења (уп., нпр., *иде ми се у биоскоп* ↔ *желим да идем у биоскоп*); и на крају – 4) изражавање наведеног значења самосталност осећане потребе и независност од воље и контроле доживљавача' на синтаксички начин. Код импулсивних конструкција као фактор који исказу придаје разговорни карактер истиче се и још једна особина разговорног језика – тежња ка економичности, уп.: *Желео бих да певам* → *Пева ми се*.

Подвући ћемо да наведено основно значење деагентивних конструкција 'глагол + ми се', наиме: 'наглашавање самосталности радње и њене независности у односу на вољу и контролу вршиоца', говорнику омогућује да остварује различите комуникативне намере, међу којима се посебно истиче сугестија о томе да субјекат не сноси одговорност за радњу. То се исто односи и на импулсивне конструкције (уп.: *Зашто си певао усред ноћи?* – *Па, певало ми се*).

Након што смо истакли и покушали да образложимо разговорни карактер импулсивних конструкција, у реферату даље предлажемо модел њихове семантике и класификацију према њиховим особинама. Анализа се темељи на 15.000 примера које смо ексцерпирани из електронског копуса српског језика.

1. За импулсивне конструкције карактеристично је то што се у њиховом значењу подразумева глагол *хтети* (у смислу: *имати потребу/ жељу*), уз то – у деагентивном облику. Тачније, код њих можемо конструисати следећу синтаксичку и семантичку трансформацију: (1) *Ја хоћу (= имам потребу/ жељу) да певам* → (2) *Хоће ми се певати* → (3) *Пева ми се*. Са неутралном варијантом глагола *хтети* (*ја хоћу*) саодноси се деагентивна варијанта *хоће ми се*, у којој се као синтаксичко значење (изазвано употребом глагола у одговарајућој конструкцији) истиче значење 'независност потребе / жеље од воље субјекта и немогућност субјекта да је контролише'. Захваљујући том значењу, конструкција *хоће ми се* означава појаву која може бити тема неформалног разговора. С друге стране, она се у принципу не користи као одговарајуће средство у формалној употреби (говорник би је користио ако одлучи да у неком тренутку, из неких комуникативних разлога, замени формални карактер свог текста неформалним). Услед тих двеју назначених особина, као и услед чињенице да конструкција *хоће ми се* има своју неутралну варијанту у конструкцији *ја хоћу*, може се видети да је конструкција *хоће ми се* разговорног карактера. Иако није фреквентна, сматрамо да је та конструкција прототипична за све импулсивне конструкције (у неким словенским језицима, овде имамо у виду пољски, она је и једино могућа у изражавању одговарајућег значења). Деагентивна конструкција с глаголом *хтети* + *ми се* чешћа је у прошлом времену (*хтело ми се; није ми се хтело*), мада имамо примера с њом и у презенту, али без зависних глагола: *mogao je da pesa i pliva kad mu se hoće*.

2. Импулсивне конструкције могу се поделити према два критеријума – према основном семантичком критеријуму и према основном формалном критеријуму.

2.1. Према основном семантичком критеријуму импулс доживљавача да изврши неку радњу, који не зависи од његове воље и контроле и који изазива његово одговарајуће унутрашње стање, можемо разматрати у оквиру једне двостепенске скале – од физиолошке потребе до свесне и контролисане жеље или мотивисаности за извршење радње.

2.1.1. Глаголи прве семантичке подврсте изражавају физиолошка стања доживљавача проузрокована потребама организма. Реализација одговарајућих радњи тражи неке, макар и минималне, напоре од стране доживљавача и може да се до неке мере подреди његовој контроли, пре свега – извесном одлагању реализације. Ту припадају такви глаголи са значењем физиолошких потреба као што су: *једе ми се; пије ми се; спава ми се; нишки ми се; дрема ми се*, уп.: *Odlučio sam da je najbolje da se prvo odmorim, možda i odspavam, jer mi se baš spavalo*. Ту бисмо додали и глагол *плакати*: *плаче ми се*³, јер

³ У Савова 2018 истичемо једну посебну употребу разматраних одричних конструкција – када доживљавачева нежеља није везана за извршење дате радње Р, него за доспевање у дату

радњу њиме изражену проузрокује психолошка слабо контролисана потреба, уп.: *Plače mi se. A ne mogu. Vrištala bih. A ne mogu.* Додаћемо и конструкцију *жури ми се* с глаголом *журити*, јер је и овде изражено слабо контролисано стање напетости изазвано потребом индивидуе да одговори неком захтеву за брзином (уп.: *U ponedjeljak ujutro David je poranio u radionicu. Žurilo mu se da vidi šta je odneto u subotu.*)

Постоје физиолошке потребе које су аутоматизоване и не подлежу свесним (и зато контролисаним) напорима од стране индивидуе, зато оне не могу учествовати у разматраним конструкцијама, нпр.: **дише ми се; *зноји ми се.*⁴

2.1.2. Конструкције друге групе са значењем стања изазваног неким импулсом изражавају значење жеље или друге врсте контролисане мотивисаности доживљавача да изврши радњу, која се најчешће повезује са осећањима пријатним за доживљавача. Као и у претходној групи, где су биле у питању физиолошке потребе, и овде се жеља, импулс везује за конкретне радње, пре свега из области свакодневног живота. Међутим, та група прилично је бројнија од претходне, будући да одражава област људских жеља и интенција, која је неупоредиво већа од сфере људске физиологије, уп.: *Nano, smetam li vam? Peva mi se! – I zapeva tiho; Rekla sam da mi se ide kući; Kad god mi se prohte, strpaću te u zatvor; ... moram da molim ako mi se kupa i pliva; ... šteta, a baš mi se čitalo nešto ružno na moj račun; I Harijeti se pričalo, večeras; Radio je ono što mu se radilo* и мн. др. Мада су јело и пиће физиолошке потребе, сматрамо да, када човек има преференцију шта тачно жели јести и пити, тада је то његова жеља, а не потреба, и одговарајуће конструкције укључују се у ову групу, нпр.: *I sve to samo zato što su mi se jeli kolači; Ne pijem ja što mi se pije!* (овде се има у виду алкохол, а не физиолошка потреба да се пије вода). У свом раду о импулсивним конструкцијама у бугарском језику (Савова 2018) одређујемо следеће семантичке подврсте конструкција које изражавају жељу, а које се донекле потврђују и у српском језику⁵: жеља за говорењем (*прича ми се*); за умереним кршењем устаљеног реда (*виче ми се; дера ми се*); за привременим прекидањем извршења обавеза (*лешкари ми се*); најбројнија и истовремено најсубјективнија због зависности од индивидуалних преференција јесте група са значењем тражења задовољства преко кршења рутине (*Onda mi se prohtelo i da pevam sa mladim Turcima; Je l' ti se igra?; Ili sa tim zeljem, ako ti se baš toliko sluša muzika!*); кршења или очувања некога статус кво (*Jamačno ti se ide kući, a?; ... a, opet, ostajalo mi se na ovom otvorenom i u isti mah zaklonjenom mestu*). И овде се, наравно, подразумева да субјекат мора

ситуацију S, која је везана за ту радњу, рецимо: *Нећу облачити овај дебели џемпер – не зноји ми се затим у аутобусу.* С тим значењем, које, међутим, не сматрамо импулсивним, могуће су одричне конструкције од свих глагола (уз помоћ одговарајућег контекста).

⁴Због недостатка довољног броја примера у електронским корпусима, за бугарски језик одређујемо значења после прегледа свих глагола у једнојезичном речнику и уз помоћ свог језичког осећаја – као изворни говорник језика. Наравно, за српски језик немамо такву могућност, па ће овде једна прецизнија анализа тражити анкете носилаца језика и друге изворе примера осим електронског корпуса.

⁵У фигуративном значењу овог глагола, *мрдати* = *одлазити*, у вези с поменутих горе значењем 'нарушавања / ненарушавања неког статус кво', могућ је како потврдити тако и одрични облик глагола.

уложити неке напоре за реализацију радње. Зато, као што пише и Б. Стипчевић: „... искључен је „пасивни доживљавач” (уп. *гледа ми се, слуша ми се...*, али **виђа ми се, *чује ми се, ...*)” (2014: 258).

Наравно, у многим случајевима употреба импулсивне конструкције није могућа с датим глаголом из лексичкосемантичких разлога, од којих се у литератури често истиче апстрактна семантика глагола. Да ли се глагол може употребити у импулсивној конструкцији, зависи и од тога које се од глаголских радњи могу или не могу у принципу везати за глагол *хтети/желети* и за значење волунтативне модалности; уп. нпр. **желим да намеравам, *желим да претпостављам*. Удругим случајевима деагентивна конструкција са импулсивним значењем могућа је само у својој прототипичној варијанти – са главним глаголом *хтети се некое* – и о томе најчешће одлучују лексичко-граматички разлози. За бугарски језик утврђујемо да фактори који не дозвољавају употребу друге деагентивне конструкције осим прототипичне јесу, нпр., фазно значење – уп.: *учи ми се*, али једино могуће *иска ми се да науча* (немогуће **научава ми се*), или неподударање граматичког лица главног и зависног глагола – *иска ми се ти да учиш* и немогуће **учиш ми се* (Савова 2018: 5–6). У принципу, такви чиниоци како за бугарски тако и за српски језик још увек нису проучени.

Овде ћемо навести примере из нашег српског корпуса о ограничењу које на употребу разматраних конструкција намеће друга подврста значења начина глаголске радње – значење кратког времена извршења: *Ali se jednog jutra mala nestašnica iskrade od svojih drugova i sama pobeže na reku. Htelo joj se da se malo po vodi provoza* (уп. немогуће **vozalo joj se malo*). Када нема тог конкретизујућег значења, ограничење нестaje, уп.: *Ako joj se voza, mravi od čašica žira naprave kolica...*

Већ смо споменули да се глагол *дисати*, због аутоматизованог карактера радње, не употребљава у разматраном типу конструкција (**дише ми се*). Овде ћемо додати да није могућа ни прототипична деагентивна конструкција с глаголом *хтети се некое*, уп.: **хтело ми се дисати*. Међутим, контекст код импулсивних конструкција има важну улогу и може да уклања семантичка ограничења пред њиховом употребом, као, нпр., у реченици *Htelo mi se da slobodnije dišem!* Овде се ограничење губи због присуства одредбе за начин *slobodnije*, која конкретизује начин вршења радње и уклања визију њене аутоматизованости. Међутим, чини нам се да, за разлику од прототипичне употребе, друга врста импулсивне конструкције остаје немогућа: **дисало ми се слободније*.

2.2. Подела импулсивних конструкција може се извршити и према основном формалном критеријуму (који одражава и одговарајуће семантичке разлике). То је могућност да се дата импулсивна конструкција употреби са потврђним или одричним обликом глагола.

Употреба свих конструкција са потврђним обликом глагола о којима је овде било речи, нарочито конструкција са значењем жеље, природна је и са његовим одричним обликом, уп.: *Čaj mora da je bio zelen ili se bio suviše ustajao, jer joj se dugo nije spavalo posle toga; ... nije mi se išlo u preduzeće,*

nije mi se izlazilo na ulicu, još manje mi se išlo u klub, nije mi se čak ni kod kuće sedelo. Та околност може наћи своје онтолошко објашњење у чињеници да су жеље подједнако релевантне за човека како у позитивном тако и у негативном облику (*нева ми се, не нева ми се*). Међутим, импулсивне конструкције са глаголом у одричном облику уклањају из своје семантике елемент 'постизање пријатних осећања и задовољства', који смо забележили за потврдни облик тих конструкција, уп.: *нева ми се = ја желим певати + певање ми доноси задовољство*, али у одричном облику: *не нева ми се = немам жељу певати*.

Код импулсивних конструкција са одричним обликом глагола могу се издвојити две семантичке подврсте. Код глагола прве изражава се једноставно недостатак одговарајуће жеље, која би у другој ситуацији могла природно постојати, нпр.: *Ne spava mi se* (= немам потребу/ жељу да спавам), *gospođo Sajfert, pa mi se i ne ide kući*. Код глагола друге подврсте не изражава се недостатак жеље за Р, већ жеља за супротном од изражаване радњом – за не-Р. Нпр., реченица: *Pa vidiš, nikako mi se nije dalo da to nekako pokvarim* означава *Želeo sam da to ne pokvarim*. Реченица *Još mi se ne napušta jazbina u tvom podrumu* означава: *Želim da još ostanem u jazbini u tvom podrumu*. Разлика између двеју група донекле је релативна.

У електронском корпусу налазимо и примере у којима се у импулсивној конструкцији одрични облик глагола не може заменити одговарајућим потврдним обликом. Нпр. у реченици *Ovaj je tvoj, Brite, ne gubi mi se vreme!* изражава се природна непожељност радње *губити време*, зато је, као израз те природне ситуације, по нашем мишљењу, немогућа деагентивна употреба у позитивном облику **губи ми се време (нечим)*. У примеру ... *da se u Srbiji umetnost igre usidrila u Beogradu i Novom Sadu. I, kao da joj se baš ne mrda odatle* вероватно се немогући потврдни облик конструкције (**мрда ми се*⁶) објашњава значењем минималне количине напора, што исто изгледа неприродно у својству жеље у позитивном облику (**желим да уложим минималне напоре у мрдању*). У примеру *Stegnem ga za vrat, a on samo krekne kao jare. Mora da prizna i ako mu se ne priznaje* исто је природна непожељност признавати нешто (уп. немогуће без неког специјалног контекста **признаје ми се*), као што је неприродно и у примеру *Nije mi se izlazilo iz tople postelje* да би човек желео прекинути околности које су за њега пријатне – *лежати у топлој постељи* (уп. немогућу без специјалног контекста реченицу **Izlazilo mi se iz tople postelje*). У реченици *Ne rastaje mu se od šumara Sima i strica Andrije* одражава се природна непожељност за човека да се растане од нечег и некога. Уколико се ипак желимо растати од неког, нећемо то изразити импулсивном деагентивном конструкцијом попут **Растаје ми се од тебе*, него ћемо преузети одговорност за своју жељу и изразићемо то агентивно: *Хоћу/ желим да се растанемо*.

⁶ У фигуративном значењу овог глагола, мрдати = одлазити, у вези с поменутом горе значењем 'нарушавања / ненарушавања неког статус кво', могућ је како потврдни тако и одрични облик глагола.

Поново онтолошки гледано, горенаведено значи да је у животу човека доста ситуација које су за њега пожељне када се дата радња не врши (*не устаје ми се, не признаје ми се, не растаје ми се, не тражи ми се*), а показатељ њихове пожељности у српској језичкој свести јесте могућа употреба импулсивне конструкције (одричне). У свом истраживању (Савова 2018) утврђујемо да је у бугарском језику негативних импулсивних конструкција, у целини узев, много више него позитивних и зато тамо истичемо лексичка значења која *не* допуштају учешће у таквим конструкцијама. Долазимо до закључка да је за бугарску језичку свест (бар у разговорном језику) карактеристичније да се непожељност изражава на деагентивни начин, у блажем облику (*не ми се иска*), док је за пожељност карактеристичније агентивно изражавање, уз учешће воље доживљавача (*искам*). Потребна је детаљна анализа великог корпуса разговорних исказа, да би се могло утврдити је ли могуће утврдити исту тежњу и у српском језику.

3. На основу извршене анализе могу се извести следећи закључци.

Као што смо показали, све импулсивне конструкције у српском језику имају разговорни карактер, пошто имају све три особине разговорних језичких елемената назначене у реферату: семантику која може уврстити исказ у тематику неформалног разговора, не употребљавају се у формалном говору, имају експресивно значење (посебно се наглашава самосталност радње и њена независност у односу на вољу и контролу вршиоца). Ове особине везују се за неке од особина разговорног језика забележених у литератури, као што су:

тежња ка субјективности – наведено експресивно значење скреће пажњу на унутрашње стање субјекта, кога приказује крајње пасивним (и на тај начин субјекта можемо ослободити одговорности за његове поступке),

тематика из области свакодневног живота, која за собом води и другу разговорну особину импулсивних конструкција, нарочито оних са позитивним обликом глагола – конкретну семантику глагола,

тежња ка економичности (ум. *Не бих желео да идем пешице* → *Не иде ми се пешице*).

Као што смо већ поменули, важно је и то да су импулсивне конструкције алтернатива неутралној, неразговорној варијанти.

3.1. Семантика импулсивних конструкција зависи од лексичке семантике глагола, синтаксичког значења 'наглашавање самосталности радње и њене независности у односу на вољу и контролу вршиоца', улоге негације, конкретизујуће улоге контекста.

3.2. Могућност употребе импулсивне конструкције од датог глагола показатељ је природности одговарајућег импулса за српску језичку свест.

ИЗВОР ЕКСЦЕРПИРАНЕ ГРАЂЕ

Корпус савременог српског језика на Математичком факултету Универзитета у Београду: <http://www.korpus.matf.bg.ac.rs/korpus/login.php>

ЛИТЕРАТУРА

- Кликовац 2008:** D. Klikovac, *Jezik i moć*, Beograd: Biblioteka XX vek.
- Савова 2018:** Д. Савова, Синтаксични конструкции с логически субект 'глагол + ми се' в българския език, *Slavia meridionalis*, 18.
- Стипчевић 2014:** Б. Стипчевић, *Дативне рекацијске конструкције с непрелазним глаголима у савременом српском језику*, [докторска дисертација], Универзитет у Београду, Филолошки факултет, доступно на: <https://fedorabg.bg.ac.rs/fedora/get/o:10016/bdef:Content/get>

Димка В. Савова

ИМПУЛЬСИВНЫЕ СИНТАКСИЧЕСКИЕ КОНСТРУКЦИИ 'ГЛАГОЛ + МИ СЕ'
В СЕРБСКОЙ РАЗГОВОРНОЙ РЕЧИ

Резюме

В работе рассматривается одна из групп деагентивных конструкций – т. наз. импульсивные конструкции, которые выделяются своей разговорностью. Обуславливается их толкование как разговорные конструкции, при чем формулируются те признаки, которые составляют разговорный характер данного языкового элемента на синтаксическом уровне. Делается классификация импульсивных конструкций в соответствии с семантическим и с формальным критериями.

Ключевые слова: разговорная речь, деагентивные конструкции, логический субъект.